

LAPSET MUKAAN PÄÄTÖKSENTEKOON

Muistilista lasten osallistumisoikeuden vahvistamiseksi

- Tunne YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja huolehdi osaltasi, että lapsen oikeudet toteutuvat kansallisessa lainsäädännössä.
- Perehdy lapsia koskevaan tietoon ja tutkimukseen.
- Varmista, että päätöksiä tehdessäsi tiedät niiden vaikutukset lapsiin.
- Tapaa lapsia säännöllisesti. Kunnioita ja arvosta heitä.
- Tee lasten kuulemiseksi yhteistyötä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Selvitä, miten lasten näkemykset on huomioitu päätöksenteossa. Huomioi erityisesti eriarvoisessa asemassa olevat lapset.
- Korjaa epäkohtia, jotka loukkaavat lapsen oikeuksien sopimusta.

Valiokuntatyössä nämä ovat todella tärkeitä!

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) päätöksenteon työvälineenä

- Tunnista LAVA lainsäädännön ja päätöksenteon velvoittavaksi työvälineeksi.
- Varmista, että LAVA on toteutettu laadukkaasti – lapsia on kuultu tai lasten näkökulma on huomioitu.
- Vaadi, että puutteelliset LAVA:t palautetaan valmisteluun.
- Edellytä, että LAVA ohjaa lainsäädäntötyötä ja sen tulokset näkyvät päätöksenteon perusteluissa
- Huolehdi, että lapsivaikutukset arvioidaan myös välillisesti lapsiin kohdistuvissa asioissa.

Samoin, jos jätät laki- tai toimenpidealoitteen!

**” Koska lapsellakin on mielipide.
Ei ne oo vaan aikuisten asioita.
Ne on lasten elämää! ”**

Lue lisää!

Pelastakaa Lapset

SOS
LAPSIKYLÄ

Euroopan unionin
osarahoittama

Mikä on YK:n lapsen oikeuksien sopimus?

Kaikki ihmisoikeudet koskevat lapsia. YK:n lapsen oikeuksien sopimus on lasten oma, erityisesti heitä suojeleva, *oikeudellisesti sitova kansainvälinen ihmisoikeussopimus*. Sopimus tarkoittaa, että *kaikilla lapsilla on oikeus hyvään ja turvalliseen elämään* sekä siihen, että *aikuiset kuuntelevat heitä päätöksiä tehdessä*.

Miten YK:n lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa kansanedustajaa?

Suomi on sitoutunut YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Sopimus velvoittaa valtioita turvaamaan oikeuksien toteutumisen kaikille lapsille. Koska eduskunta säätää lait ja päättää valtion budjetista, kansanedustajana olet ratkaisemassa, toteutuvatko lapsen oikeudet käytännössä.

Kansanedustajan tehtävänä on varmistaa, ettei lainsäädäntö ja rahoitus heikennä lasten asemaa. Jokaisen lapsia koskevan päätöksen kohdalla tulee kysyä: *Mitä tämä tarkoittaa lapselle käytännössä?*

Mikä on lapsivaikutusten arviointi?

Lapsivaikutusten arviointi on päätöksenteon työkalu, jolla selvitetään jo ennen päätöksen tekemistä, millaisia myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia päätöksellä on lapsiin ja lapsiperheisiin. Vastuu hallituksen esitysten lapsivaikutusten arvioinnista kuuluu esitystä valmistelevalle ministeriölle.

Arvioinnissa vertaillaan eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia. Lapsivaikutusten arvioinnin avulla voidaan varmistaa, etteivät lait, budjet-tiratkaisut tai muut päätökset heikennä lasten arkea, oikeuksia tai palveluja.

Laadukkaasti tehtynä ja aidosti päätöksenteossa hyödynnettynä lapsivaikutusten arviointi on käytännön tapa toteuttaa YK:n lapsen oikeuksien sopimusta.

Arvioinnin perusteella tulee tehdä päätös, joka toteuttaa parhaiten lapsen etua.

Päätöksenteossa täytyy huomioida erityisesti eriarvoisessa asemassa olevat lapset

Eriarvoisessa asemassa olevien lasten ääni jää päätöksenteossa muita helpommin kuulumatta.

Päätöksenteossa ei riitä, että kuullaan vain niitä lapsia, jotka on helpointa tavoittaa. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä esimerkiksi köyhyyttä kokeviin, vammaisiin, sijoitettuihin, maahanmuuttotautaisiin, turvapaikanhakija- ja pakolaislapsiin, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin sekä muihin vähemmistöihin kuuluviin lapsiin, sillä juuri heidän oikeuksiensa toteutumisessa on usein eniten puutteita.

Tärkeää on myös huomioida pienet lapset. He eivät usein tuo näkemyksiään esiin samalla tavalla kuin vanhemmat lapset, joten aikuisilla on erityinen vastuu tehdä heidän tilanteensa näkyväksi päätöksenteossa.